

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“Затверджено”
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий

“ ___ ” _____ 2012 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: **«Фінанси»**
(за вимогами кредитно-модульної системи)
для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»
напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»

Робоча програма складена к.е.н., асистентом кафедри економіки підприємства Демченко Н.В. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства», освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр та навчального плану прийому 2010 року.

Рецензент
доцент кафедри економіки підприємства,
к.е.н., доц.

О.М. Шершенюк

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства (протокол № від «__» _____ 201_ р.)

Завідувач кафедрою
економіки підприємства, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ
Протокол № __ від " __ " _____ 201_ р.

Голова Ради (методичної комісії)
факультету управління та бізнесу, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

“ __ ” _____ 2012 р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(системний змістовий модуль)

1. Опис навчальної дисципліни

«Фінанси»

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 4 кредити	Галузь знань: 0305 «Економіка та підприємництво»	Навчальний курс – циклу нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалаврів
Усього годин – 144	Напрямок підготовки – «Економіка підприємства» за професійною спрямованістю на спец.«Економіка підприємства»	Рік підготовки 3-й
Усього блоків змістових модулів - 3		Семестр навчання 6-й
Один блок змістових модулів – 42 –52 годин	Освітньо - кваліфікаційний рівень – бакалавр.	Кількість лекційних годин – 36
Усього змістових модулів – 17	Кількість навчальних груп в потоці – 2	Практичні і семінарські заняття, годин – 36
Один змістовий модуль годин 8 – 10	Лектор, відповідальний за курс – к.е.н., асистент Демченко Наталія Володимирівна	Самостійна робота, годин – 72
Всього аудиторних годин на тиждень – 4 години, (2 лекцій, 2 практичних занять).		Модульний контроль: модульна контрольна робота. Підсумковий контроль (види контролю: 6-й семестр - інтегрований іспит).

2. Мета та завдання

Навчальна дисципліна «Фінанси» належить до циклу нормативних та практичних дисциплін підготовки галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво», напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства», освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр.

Предметом навчальної дисципліни є відносини, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними і фізичними особами та опосередковуються спеціалізованими фінансовими інститутами.

Метою викладання дисципліни є формування системи знань з теоретичних та практичних аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг.

Основні завдання дисципліни полягають у вивчення потреб споживача та можливостей їх задоволення на ринку фінансових послуг різними фінансовими інститутами, основних напрямків державної політики в галузі регулювання фінансових відносин, що виникають на ринку фінансових послуг; набуття вмінь порівняльного аналізу в галузі фінансових послуг та визначення конкретних переваг і вад окремих видів послуг.

Після вивчення дисципліни майбутній бакалавр повинен

Знати:

- структурні частини фінансових послуг Україні, їх зміст;
- особливості проведення операцій брокерами і дилерами;
- законодавчі аспекти функціонування суб'єктів ринку фінансових послуг;
- структуру первинного ринку;
- процес формування, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів держави;
- заходи щодо подолання інфляції;
- основні напрямки зміцнення фінансів;
- структуру і види вторинного ринку;
- структуру і основні види діяльності фондової біржі.

Вміти:

- визначати фондові інструменти кожної із структур ринку фінансових послуг;
- визначати основні види діяльності учасників ринку фінансових послуг;
- робити раціональний вибір вкладення коштів у різні структури ринку;
- визначати суб'єктів підприємницької діяльності у сфері фінансових відносин;
- проводити фундаментальний і технічний аналіз ринкової ситуації;
- визначати сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з важелів економічної політики держави.

Мати уявлення. Курс «Фінанси» спрямований на ознайомлення майбутніх фахівців з сучасними фінансовими інструментами, специфікою діяльності фінансових інститутів, які виступають учасниками на різних сегментах ринку фінансових послуг. Особлива увага приділяється формуванню системного уявлення про функціонування ринку фінансових послуг, що дозволяє більш глибоко зрозуміти механізм формування його кон'юнктури.

Проведення практичних занять та організація самостійної роботи студентів забезпечує формування необхідних вмінь та уявлень про теоретичні положення та практичні підходи до аналізу фінансової системи і фінансових інститутів країни.

3. Зміст навчальної програми

Вступ

Навчальна дисципліна «Фінанси» читається для галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво», напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства».

Загальний обсяг дисципліни становить 4 кредити (144 год.), відповідно до чого структура дисципліни складається з наступних елементів: загальна кількість блоків змістових модулів – 3 (один блок змістових модулів – 42–52 год.); усього змістових модулів – 17 (один змістовий модуль – 8–10 год.).

Зміст дисципліни враховує знання студента попередніх предметів – «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Гроші та кредит». У подальшому, отримані знання з дисципліни, будуть використані при вивченні таких дисциплін, як «Фінанси підприємств», «Інвестування», «Планування і контроль на підприємстві», «Проектний аналіз» курсовому та дипломному проектуванню.

Формування системи знань студентів з дисципліни «Фінанси» здійснюється шляхом проведення лекцій у їх сполученні з СРС. Самостійна робота студентів здійснюється в поза аудиторний час та складається з вивчення літературних джерел, матеріалу лекцій та практичних занять, виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях - опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної роботи; модульний контроль – модульна контрольна робота. Остаточний контроль з дисципліни – інтегрований іспит.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення модульного контролю за допомогою модульних завдань у час окремого розкладу занять.

Блок змістових модулів (розділ) №1. **Суть, функції фінансів, моделі фінансових відносин у суспільстві, фінансовий механізм**

Змістовий модуль (тема) 1. Сутність фінансів, їх функції і роль

Предмет науки про фінанси. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Взаємозв'язок розподільчої і контрольної функцій.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Змістовий модуль (тема) 2. Фінансова система

Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Сфери й ланки фінансових відносин, їх характеристика.

Взаємовідносини між окремими сферами й ланками фінансової системи.

Правові й організаційні основи фінансової системи. Державне регулювання фінансових відносин. Оперативне управління фінансовою системою

Змістовий модуль (тема) 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні й шляхи її забезпечення.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика.

Змістовий модуль (тема) 4. Фінанси господарських суб'єктів

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації.

Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток.

Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні й залучені грошові кошти. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.

Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Фінанси бюджетних установ. Кошторисне фінансування, його зміст і принципи. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів.

Змістовий модуль (тема) 5. Державні фінанси

Склад і структура державних фінансів. Фінансові ресурси держави.

Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Державні витрати на задоволення суспільних благ і послуг. Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем - загальнодержавні й місцеві фінанси. Державні фінанси як інструмент регулювання економіки.

Змістовий модуль 6. СРС.

Основні питання: передумови виникнення і розвитку фінансів; основні види фінансової політики держави; позитивні та негативні наслідки глобалізації ринку капіталів для України; економічний і правовий зміст категорії «фінанси»; основні завдання бюджетної політики України; переваги і недоліки збільшення зовнішніх державних запозичень. методи управління державним боргом.

Модульний контроль за змістовими модулями 1-6 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Блок змістових модулів (розділ) №2.

Бюджет, податкова система, державні позабюджетні фонди та місцеві фінанси

Змістовий модуль (тема) 7. Бюджет і бюджетна система.

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча і контрольна функція бюджету.

Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини.

Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами й видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету.

Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів. Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Змістовий модуль (тема) 8. Доходи і видатки державного бюджету.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Джерела формування бюджетних доходів. Форми й методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Податкові й неподаткові надходження, їх склад і структура. Офіційні трансферти.

Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Поточні й капітальні видатки. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення.

Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування науки.

Витрати державного бюджету на фінансову підтримку економіки. Витрати на оборону і державне управління.

Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит. Методи розрахунку бюджетного дефіциту. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Змістовий модуль (тема) 9. Податки і податкова система.

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Теоретичні питання перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення і розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України.

Змістовий модуль (тема) 10. Державні цільові фонди.

Необхідність створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації. Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Фонд України соціального захисту інвалідів. Джерела формування доходів і напрямки видатків. Управління коштами загальнодержавних цільових фондів.

Змістовий модуль (тема) 11. Місцеві фінанси.

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Обов'язкові видатки і видатки на реалізацію делегованих центральною владою повноважень. Соціальна направленість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування місцевого господарства.

Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Обслуговування боргу місцевих рад.

Змістовий модуль 12. СРС.

Основні питання: напрямки використання бюджетних коштів; система місцевих фінансів та їх роль в економічній системі держави; розвиток місцевого самоврядування в контексті здійснення політики європейської інтеграції України; управління виконанням відповідного місцевого бюджету; економічний і політичний вплив на бюджет органу місцевого самоврядування.

Модульний контроль за змістовими модулями 7-12 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Блок змістових модулів (розділ) №3.

Страховий ринок, фінансовий ринок, міжнародні фінанси

Змістовий модуль (тема) 13. Страхування і страховий ринок.

Економічна необхідність і роль страхування у забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин усфері страхування. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового й добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми.

Змістовий модуль (тема) 14. Фінансовий ринок.

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку.

Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів. Види цінних паперів, які можуть випускатися і обертатися в Україні.

Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах.

Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні

Змістовий модуль (тема) 15. Державний кредит і державний борг.

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту.

Відмінність державного кредиту від банківського. Види державного кредиту.

Внутрішній і зовнішній державний кредит. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування. Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Управління державним боргом і його обслуговування.

Змістовий модуль (тема) 16. Міжнародні фінанси.

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки.

Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу. Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями.

Змістовий модуль 17. СРС.

Основні питання: страхування в системі фінансових і виробничих відносин; основні види ризиків, які приймаються до страхування; галузі й підгалузі страхування; чинники, які впливають на фінансовий стан страховика; розвиток міжнародного й умовного державного кредиту; характеристика фінансових організацій ООН; економічний зміст і види валютного курсу.

Модульний контроль за змістовими модулями 13-17 (заліковий модуль №3) здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Заключення

Особливості вивчення дисципліни «Фінанси» визначається тим, що фінансові відносини розкривають сутність процесу розподілу й перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту на макро- і макрорівнях, що необхідно для об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються в суспільстві, розуміння сутності й тенденцій у розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських оди-

ниць відпрацювання уміння розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави. Знання й уміння, отримані в результаті вивчення навчального курсу будуть використовуватися в подальшому при вивченні дисциплін «Фінанси підприємств», «Планування і контроль на підприємстві», «Інвестування», «Проектний аналіз». Актуальність вивчення дисципліни «Фінанси» обумовлена необхідністю підготовки фахівців до планування, організації й здійснення самостійної науково-методичної роботи в галузі фінансів при проведенні курсового та дипломного проектування.

4. Розподіл тем занять (за годинами та кредитами)

Перелік та назви змістовних модулів	Загалом на змістовий модуль, год/кредит	Лекцій	Прак. робіт	СРС
Блок змістових модулів №1. Суть, функції фінансів, моделі фінансових відносин у суспільстві, фінансовий механізм				
Змістовий модуль 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	8/ 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 2. Фінансова система	10/ 0,28	4	4	2
Змістовий модуль 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	10/ 0,28	4	4	2
Змістовий модуль 4. Фінанси господарських суб'єктів	8/ 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 5. Державні фінанси	8/ 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 6. СРС. Вивчення основних питань	8/0,22			8
Блок змістових модулів №2. Бюджет, податкова система, державні позабюджетні фонди та місцеві фінанси				
Змістовий модуль 7. Бюджет і бюджетна система	8/ 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 8. Доходи і видатки державного бюджету	10/ 0,28	4	4	2
Змістовий модуль 9. Податки і податкова система	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 10. Державні цільові фонди	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 11. Місцеві фінанси	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 12. СРС. Вивчення основних питань	8/0,22			8
Блок змістових модулів №3. Страховий ринок, фінансовий ринок, міжнародні фінанси				
Змістовий модуль 13. Страхування і страховий ринок	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 14. Фінансовий ринок	10/ 0,28	4	4	2
Змістовий модуль 15. Державний кредит і державний борг	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 16. Міжнародні фінанси	8/0,22	2	2	4
Змістовий модуль 17. СРС. Вивчення основних питань	8/0,22			8
Інтегрований іспит				
ЗАГАЛОМ	144 / 4	36	36	72

5. Система оцінювання навчання студента (залікові модулі)

Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг витрат студента (кредитів)	Форма контролю	Шкала оцінювання знань студента (бали)
Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1-6	52	1,44	модульна контрольна робота	(1...100)
Другий заліковий модуль за змістовими модулями 7-12	50	1,38	модульна контрольна робота	(1...100)
Третій заліковий модуль за змістовими модулями 13-17	42	1,16	модульна контрольна робота	(1...100)
Інтегрований іспит				(1...100)
ЗАГАЛОМ	144	4		

6. Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно табл. 4 «Розподіл змістових модулів», табл. 6. Тематика (план) практичних занять.

Тематика (план) практичних занять

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг аудиторних годин
1	Сутність фінансів, їх функції і роль. Історія розвитку фінансової науки. Процес трансформації виробничих відносин у фінансові. Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима. Видима і прихована сторона фінансових відносин. Зв'язок фінансів з іншими вартісними економічними категоріями. Суспільне призначення фінансів та їх роль у ринковій економіці. Види фінансових відносин. Види фінансових відносин.	2
2	Фінансова система. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її внутрішньою будовою. Характеристика фінансових систем країн з розвинутими ринковими відносинами. Фінансова система України.	4
3	Фінансова політика і фінансовий механізм. Поняття і завдання фінансової політики. Зміст напрямів фінансової політики. Характеристика фінансової політики України. Фінансовий механізм і його складові елементи. Фінансові методи як складова фінансового механізму. Характеристика видів, форм, методів і суб'єктів фінансового контролю. Характеристика фінансових важелів та стимулів як складових фінансового механізму.	4
4	Фінанси господарських суб'єктів. Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації. Внутрішні й зовнішні фінансові відносини суб'єктів господарювання. Порядок розподілу виручки від реалізації продукції, робіт і послуг. Джерела формування фінансових ресурсів новостворених підприємств. Поняття доходів і витрат суб'єктів господарювання, їх класифікація. Фінансові результати діяльності підприємств. Методи організації фінансової діяльності підприємств.	2

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг аудиторних годин
5	Державні фінанси. Головні фонди фінансових ресурсів держави. Джерела формування фінансових ресурсів держави. Органи управління і фінансові інститути державної фінансової системи: склад, функції і зв'язок зі сферами і ланками фінансової системи. Шляхи вдосконалення функціонування фінансових органів і інститутів.	2
6	Бюджет і бюджетна система. Бюджет держави. Роль бюджету у фінансовій системі та соціально-економічному розвитку країни. Ієрархічна будова бюджетної системи України. Поняття бюджетного устрою, його принципи і їх реалізація на практиці. Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади.	2
7	Доходи й видатки державного бюджету. Роль доходів і видатків державного бюджету в соціально-економічному розвитку країни. Класифікація бюджетних доходів і видатків. Бюджетний дефіцит і бюджетний профіцит.	4
8	Податки й податкова система. Сутність і функції податків. Класифікація податків і елементи податку. Податкова система України. Прямі й непрямі податки, що діють в Україні, їх ставки на поточний момент. Неоподаткований мінімум та мінімальна величина заробітної плати.	2
9	Державні цільові фонди. Моніторинг ставок Державних цільових фондів і їх складу. Сутність і призначення загальнодержавних цільових фондів. Норми зборів до Державних цільових фондів в Україні.	2
10	Місцеві фінанси. Поняття місцевих фінансів. Функції місцевих бюджетів. Нормативні акти, що їх регламентують. Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Власні, закріплені, регулюючі доходи місцевих бюджетів.	2
11	Державний кредит і державний борг. Сутність і функції державного кредиту. Класифікація державних позик. Методи управління державним боргом, їх характеристика. Формування державного боргу в Україні.	2
12	Страховання і страховий ринок. Поняття страхування, його функції і ознаки. Форми й методи страхування. Характеристика системи страхових фондів. Класифікація страхування. Страховий ринок в Україні. Діючі ставки страхування.	2
13	Фінансовий ринок. Суб'єкти і об'єкти, елементи і функції фінансового ринку. Характеристика інструментів фінансового ринку. Характеристика цінних паперів. Правове забезпечення функціонування фондової біржі в Україні.	4
14	Міжнародні фінанси. Сутність міжнародних фінансів. Міжнародні розрахунки. Валютний ринок і валютне регулювання. Зовнішньо економічна діяльність СПД. Взаємовідносини України з міжнародними організаціями.	2
<i>Разом</i>		36

7. Система оцінки знань студентів і шкала оцінок*

Оцінка в балах	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	"Відмінно" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	"Дуже добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	"Добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	"Задовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	"Посередньо" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35-59	Незадовільно	FX	"Умовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
1-34		F	"Безумовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

*Примітка. Згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1... 100) балів. Розрахунок здійснюється за формулою

$$V_d = \alpha_1 \cdot V_1 + \alpha_2 \cdot V_2 + \dots + \alpha_n \cdot V_n,$$

де V_i – кількість балів за рівень знань студента i -го залікового модуля;

α_1 - коефіцієнт вагомості кожного залікового модуля.

Підсумкова оцінка трудовитрат студента за освоєння змісту навчальної дисципліни K_d визначається як арифметична сума кредитів за всіма заліковими модулями, що засвоєні (K_i):

$$K_{д} = \sum_{i=1}^N K_i,$$

де $i = 1 \dots N$ - кількість залікових модулів;

K_i - трудовитрати (в кредитах) на засвоєння залікового модуля.

8. Методичне забезпечення

1.Робоча навчальна програма з дисципліни: «Фінанси» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

2.Робочий план з дисципліни «Фінанси» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

3.Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Фінанси» для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» з використання мультимедійних засобів («Light pro»).

9. Література, рекомендована для самостійної роботи студентів

Законодавчі акти

1. Закон України «Про загальнодержавне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.99 р. № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 46-47.

2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.01 р. №2240-111 - ВР // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - №14.

3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 22.

4. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18.06.91 р. № 1201-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 38.

5. Закон України «Про Рахункову палату Верховної Ради України» від 11.07.96 р. № 315/96 - ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996.- №43

6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну податкову службу в Україні»» від 05.02.98 р. № 83/98 - ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29.

7. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26.01.93 р. № 2939-XII // Відомості Верховної Ради України.-1993.-№ 13.

8. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 23.

9. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» № 2181 - III від 21.12.00 р.

10. Закон України «Про державний внутрішній борг України» // Закони України в 11 т. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. – т. 4. – С. 43

11. Закон України «Про державну податкову службу» // Закони України в 11 т. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. – т. 1. – С. 37

12. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» № 400/97 – 60 від 26.06.97 // Відомості ВРУ. – 1997. - №37.

13. Закон України «Про формування, порядок надходження і використання коштів Фонду для здійснення заходів соціального захисту населення» від 10.02.2000р., № 1453-III // Відомості ВРУ. – 2000. - №13.

14. Декрет Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки й збори» № 56-93 від 20.05.1993 року із змінами та доповненнями.

Основна література

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств : навч. посібн. для самост. вивчення дисципліни / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Знання-Прес, 2009. - 299 с.

2. Бабич А.М., Павлова Л.Н. Финансы. Денежное обращение. Кредит. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 687 с.

3. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: У 6 т. – Т.5 Реформування між бюджетних відносин і зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування/ М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, В.Г. Бодров та ін.. – К.: НДФІ, 2004. – 400 с.

4. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. - К.: НІОС, 2000.- 416 с.

5. Єпіфанов А. О. Бюджет і фінансова політика України : навч. посібн. / А.О. Єпіфанов, І.В. Сало, І.І. Д'яконова - К.: Наук. думка, 1997. - 304 с.

6. Кудряшов В.П. Финансы: навч. посібн. / В.П. Кудряшов.-Херсон : Олді-плюс, 2006.- 352с.

7. Опарін В.М. Финансы (Загальна теорія): Навч. посібник / В.М. Опарін - К.: КНЕУ, 2004.- 240 с.

8. Финансы: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - 2-ге вид., перероб. і допов. О.Р. Романенко, С.Я. Огородник. М.С Зязюн, А.А. Славкова. - К.: КНЕУ, 2003. - 387 с.

Додаткова література

Блок змістових модулів №1

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). - Львів: Каменяр, 2000.

2. Теорія фінансів: навч. посібн. / П.М. Леоненко, П.І. Юхименко [ред. О.Д. Василика]. - Київ: Центр навч. літератури, 2005. - 231 с.

3. Финансы: Навч.- метод. посібник. - 2-е вид., перероб. і доп./ О. Романенко, С. Огородник та ін. - К.: КНЕУ, 2006. - 387с.

4. Філімоненков О.С. Финансы підприємств: навч. посібн. / О.С. Філомоненков. - К. : Кондор, 2005. - 560 с.

5.

Блок змістових модулів №2

1. Бюджетна система: Навч.-методичний посібник для самост. вивч. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк. - К.: КНЭУ, 2000. - 206 с.

2. Владимиров К.М., Чуйко Н.Г., Рогальський О.Ф. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Херсон: ХНТУ, 2005. – 293 с.

3. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). - К.: НІОС, 2000. - 384 с.

4. Кравченко В.І. Финансы місцевого самоврядування України: проблеми становлення (1989-2001). - К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2001. - 460 с.

5. Ляшенко Ю.І. Формування бюджетних коштів України в умовах ринкової трансформації економіки (теорія і практика). Монографія. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. - 200 с.

Блок змістових модулів №3

1. Податковий кодекс України : станом на 10 груд. 2010 року: (відповідає офіц. текстові). - К.: Алтера, Центр учбової літератури, 2011. - 488 с.
2. Романенко О. Р. Фінанси: навч.-метод. посібн. для самот. вивч. дисц. / О.Р. Романенко, С.Я. Огородник, М.С. Зязюн. - К.: КНЕУ, 1999. - 108 с.
3. Соколовська А.М. Основи теорії податків: навч. посібник / А.М. Соколовська. - К. : Кондор, 2010. - 326 с.
4. Страхування в Україні / Збірник нормативних актів, методичних та інформаційних матеріалів. - К.: Правові джерела, 1996. - 368 с.
5. Ющенко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання: Навчальний посібник - К.: Знання, КОО, 1999. - 359 с.
6. Шило В.П. Міжнародні фінанси: теорет.-практичн. посібн. / В.П. Шило. - К.: Кондор, 2010. - 286 с.

Розробив

асистент кафедри економіки підприємства _____ Н.В. Демченко